

Slovenski dom

Štev. 256

V Ljubljani, petek 8. novembra 1940

Leto V

Dvanaajsti dan vojne med Grčijo in Italijo:

Grki še vedno drže svoje postojanke

Italijanska poročila javljajo prehod čez reko Kalamas, 20 km od albanske meje - Letalski napadi na grške kraje - Angleška pomoč Grčiji v redu prihaja

Nekje v Italiji, 8. nov. Stefani: 153 poročil glavnega štaba italijanske vojske pravi: Naše divizije so prekorale reko Kalamas. Naše letalstvo je sodelovalo z operacijami na kopnem s strojnimi ognjem in bombardiranjem sovražnikovih naprav ob cesti Janina-Kalabris ter z bombardiranjem področja okoli Lerine in Prespanskega jezera. Skupine naših letal so bombardirale razen tega pristaniške naprave v Volosu in Patrasu, letališče in železniško postajo v Larisi, vojaške cilje v Misolunogiju, Zakynthu in Metonu ter železniško postajo v Lerinu, kjer so izbruhnili ogromni požari. Vsa naša letala so se vrnila domov. Sestreljen je bil en sovražni aparat, drugi pa najbrže tudi. Oddelki naših lovskih letal in protiletalske baterije so sestrelile dvoje sovražnih letal pri sovražnem napadu na letališče v Valoni.

Atene, 8. nov. o. Reuter: Do danes se na albansko-grškem bojišču ni skoraj nič spremenilo. Boji so bili le krajevnega značaja. Sovražna letala so bombardirala Krf ter nekatera druga mesta v Grčiji in povzročila precejšnjo škodo. Večje število ljudi je bilo ubitih. Zadet pa ni bil niti en vojaški objekt. Na albansko-grškem bojišču so sestrelili en ital. bombnik. Angleška letala, ki jih je poslala Anglija Grčiji na pomoč, dan za dnem podpirajo akcije čet na bojišču ter bombardirajo italijanske postojanke v Albaniji. Posebno hud napad so izvedla ta letala na albansko luko Valono, kjer imajo Italijani podmorniško oporišče.

Reuter nadalje poroča, da so Grki pri Korči ujeli 5 štabnih in 35 drugih častnikov ter 1156 vojakov. Grško topništvo neprestano obstreljuje italijanske postojanke pri Korči, katere so že delno obkoljene.

Z današnjim dnem je Grčija mobilizirala 20 letnikov ter rezervne častnike od 20. do 40. leta.

Atene, 8. nov. Atenska agencija: Grško vrhovno poveljstvo poroča: Topniški dvoboj na vsej fronti. Na skrajnem levem krilu epirskega bojišča so se naše čete neznatno umaknile. Naši bombniki so uspešno bombardirali zbiranje sovražnih čet. Prav tako je naše letalstvo izvedlo ogledniške polete nad sovražnim ozemljem. Vsa naša letala so se vrnila v oporišča. Sovražno letalstvo je danes bombardiralo mesta, trge in vasi v notranjosti države. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih. Vojaške naprave niso bile poškodovane. V večeršnjem napadu v zahodni Macedoniji smo zasigli več sovražnih topov in strojnico.

Atene, 8. nov. o. Reuter: Po zadnjih vesteh so grške čete na bojišču v Epiru odbile italijanske napade.

Italijanska letala so včeraj bombardirala med drugim tudi Krf in razne kraje na tem otoku. Pri tem je bil en italijanski bombnik sestreljen.

Predsednik grške vlade je dal tujim častnikom v Atenah izjavo, v kateri pravi, da angleška pomoč Grčiji prihaja v redu. Z ozirom

na italijansko vojna poročila je Metaxas izjavil, da so grške ceste res slabe za italijansko napredovanje, so pa bile dovolj dobre za grški vdor v Albanijo.

Rim, 8. nov. o. United Press poroča: Znani časnikar Ansaldo, ravnatelj Cianovega lista »Telegrafo«, piše o tehničnih vprašanjih v zvezi z italijansko-grško vojno. Ozemeljski pogoji, slabo vreme, pomanjkanje cest, neprehodna gorovja in drugo onemogoča bliskovito vojno, kakršno so Nemci izvedli na Poljskem in kakršno bi tudi nedvomno izvedla italijanska armada pod ustreznimi pogoji.

Atene, 8. novembra. o. Reuter poroča: Oddelki angleških bombnikov, ki so dodeljeni za pomoč Grčiji, je izvedel izredno uspešen napad na italijanska letališča pri luki Valoni. Bombardirali so italijanska letala na tleh ter s strojnimi streli na letalce. Več poslopj na letališču je bilo zadetih naravnost. Italijanski lovci niso mogli preprečiti angleške akcije, ki je prišla čisto nepričakovano, tako da so angleški bombniki z lahkoto prišli čisto nizko nad ciljem in so natančno merili. Povzročena je bila velika škoda.

Sporazum o pomorskih in letalskih oporiščih Združenih držav v Južni Ameriki

Washington, 8. nov. m. Newyorški radio poroča, da je bil dosežen sporazum med Združenimi ameriškimi državami in državami Južne Amerike glede vprašanja o izročitvi pomorskih in letalskih oporišč USA na raznih krajih južnega dela ameriške celine.

Po tem sporazumu imajo Združene države pravico uporabljati posamezna, izredno dolo-

čena ozemlja za oporišča, države Južne Amerike bodo pa imele pravico posluževati se postojank, ki jih je Velika Britanija odstopila Združenim državam v zameno za rušilce. Vprašanje o vrhovni oblasti nad temi oporišči, ki je predstavljalo glavno oviro, so rešili tako, da bodo vse postojanke še nadalje ostale v oblasti južnih ameriških držav, med tem ko bo washingtonska vlada poslala samo strokovnjake, protiletalske baterije in vojaški material. Glede področij, ki tu prihajajo v poštev, pogajanja še potekajo z vladaми Argentine, Brazilije, Chile, Kube in San Dominga.

Angleški uspeh ob abesinski mej

Kairo, 8. novembra. o. Uradno poročajo, da so Angleži zavzeli po Italijanih zasedeno mesto Galabat ob sudansko-abesinski mej. Huj boj je trajal tričet ure in so angleške čete pridobile italijanskim hude izgube. Italijanske čete so poskušale spet zavzeti izgubljene postojanke, kar pa jim ni uspelo. Galabat so italijanski oddelki zavzeli v mesecu juliju. Pri tem napadu so prišli stopile v akcijo indijske čete.

Vrnitev nemškega poslanika v Turčijo

Berlin, 8. nov. m. Kakor poročajo iz zanesljivih virov, je nemški veleposlanik v Ankari, Franz von Papen, odpotoval na svoje službeno mesto v Turčijo. Računajo, da bo tja prispel najpozneje v soboto. V prvih dneh prihodnjega tedna je zato treba pričakovati že nekaterih vidnih posledic razgovorov, ki jih je imel von Papen z nemškim zun. ministrom von Ribbentropom na lovu v Šumavi.

Zopetna izvolitev Roosevelta za predsednika Združenih držav pomeni, da bo v gospodarskem in socialnem oziru tudi Amerika krenila za italijanskim in nemškim zgledom ter zavila vrat gospodarskemu liberalizmu. Rooseveltova izvolitev nima nobenega mednarodnega pomena, ker sta oba kandidata poudarjala v svojem programu, da hočeta ohraniti Ameriki mir — pišejo italijanski listi včeraj.

Nemška vojna poročila:

Nadaljevanje uničevalnih letalskih akcij proti Angliji

Berlin, 8. novembra. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Povračilni nemški letalski napadi na London so se nadaljevali tudi danes, zlasti snoči. Pri teh napadih so nemška letala vrгла bombe na važne vojne cilje. Na dokih in skladiščih v Southamptonu ter v nekaterih krajih južne Anglije so izbruhnili številni požari. Naši lovci so izvedli ponoči nadaljne napade na Coventry, Birmingham in Liverpool. Začnjen so bili hangarji, razkopano pa je bilo tudi letališče v Dreyfieldu in zažgana stranska poslopja. Sovražna protiletalska artilerija in strojničari so začeli močno streljati.

Nemške daljnostrelne baterije so s francoske obale obstreljevale pristanišče Dover ter nekaj sovražnih ladij. Ena sovražna ladja je bila pri tem zadeta, da ni mogla nadaljevati poti.

Na Atlantiku, 500 km zahodno od Irske so nemška bojna letala naletela na nek angleški konvoj. Pri napadu nanj so bile zadete tri 6000 tonske tovorne ladje tako težko, da se lahko reče, da so izgubljene. Južno od Orkneyskih otokov je bila zadeta z bombo in potopljena približno 8000 tonška sovražna ladja, neka druga, ki je bila v spremstvu, pa je bila težko poškodovana. Naslednja sovražna ladja je bila zadeta ob britanski vzhodni obali. Pri napadu na pristanišče Queenloah Castle na zahodni obali Škotske se je nemškim letalom posrečilo zadeti z bombami veliko sovražno tovorno ladjo in sicer dvakrat. Zažgana so bila tudi

nekatera skladišča in hiše. Včeraj so bila napadena tudi nekatera britanska pristanišča.

Sovražni bombniki so napadli ponoči več nezavarovanih mest in povzročili škodo samo na poljih. Samo dvakrat so sovražna letala napadla tovarniške naprave. Pri tej priliki so sovražnikove bombe zadele neko trdnjavo in blagovno skladišče. Pri nadaljnjih napadih so sovražni letalci vrgli bombe na stanovanjske hiše, pri čemer je bilo ubitih več ljudi, nekaj pa je bilo tudi ranjenih. V zahodni Nemčiji so sovražna letala izvedla napad na neko bolnišnico, ki je bila označena z rdečim križem. Včeraj je sovražnik izgubil devet letal.

London, 8. novembra. o. Reuter. Nemški napad včeraj podnevi je bil v glavnem usmerjen na London in vojno pristanišče Portsmouth. Pri prvem napadu ni uspelo nemškim letalom prileti nad London, ker jim je to preprečil hud angleški protiletalski ogenj. Popoldne pa sta bila izvršena dva večja napada na Portsmouth, kjer so zmetali večje število razdiralnih in zažigalnih bomb.

Podnevi je bilo sestreljenih 7 nemških in 5 angleških letal. Angleški piloti so se vsi rešili.

Podpis gospodarskega sporazuma med Nemčijo in Francijo

Viehy, 8. novembra. o. United Press poroča: Iz francoskih vladnih krogov se je zvedelo, da je podpredsednik vlade Laval podpisal gospodarski sporazum z Nemčijo. Druga pogajanja z nemškimi zastopniki v Parizu se nadaljujejo.

Angleška vojna poročila:

Kruppove orožarne v ognju najtežjih bomb

London, 8. novembra. o. Reuter: V četrtek ponoči so angleška letala močno bombardirala letalske tovarne v Berlinu ter v zahodnem Berlinu železniško postajo in železniška križišča. Povzročeni so bili več požarov. Nadalje so angleška le-

ta bombardirala Mannheim, Kuxhafen, Düsseldorf, Hamburg in Köln. Druge skupine pa so bombardirale pristanišče v Dunckerqueu ter nemške obrežne baterije pri Gris Niezu.

Podnevi so angleška letala bombardirala Salzbirgen, Osnabrück, Hamstätt ter luko v Kuxhafenu. Z vseh teh poletov se dve angleški letali nista vrnila.

Nocoj pa so angleška bojna letala prvič bombardirala Kruppove tovarne v Essenu z novimi bombami najtežjega kalibra. Podrobnosti o nocojšnjem napadu še niso znane, pač pa je gotovo, da zaradi neprestanih angleških napadov več kakor polovica Kruppovih naprav ne more obratovati. Podjetje je odpustilo večje število tujih delavcev, ki so bili zaposleni v tovarnah, ki so zdaj porušene.

London, 8. novembra. o. Uradno poročajo iz Londona, da angleška letala, ki so zgrajena za dolge polete, neprenehoma polagajo mine vzdolž vse nemške in zasedene obale. Iz Švedske poročajo, da je ladijski promet med otokom Rügenom in Švedsko zaradi min ustavljen in da imajo nemški minolovci veliko dela z uničevanjem na novo položajev min.

Vesti 8. novembra

Predsednik Južnoafriške zveze general Hertzog je odstopil, ker ni dobil zaupnice v zbornici. Njegov naslednik bo najbrž general Smuts, zdaj ministrijski predsednik. General Hertzog je bil prijazen Nemčiji in je zagovarjal nevtralnost Južne Afrike v sedanjih vojni.

Grška vlada uradno izjavlja, da ni in ne bo prosila nobenega posredovanja v vojni z Italijo, ker se je odločila ta boj voditi do konca.

Bolgarski notranji minister Gabrovski je imel ob začetku razprave o zakonu proti mednarodnim organizacijam in proti Judom govor, v katerem je dejal, da je sprejete tega zakona potrebno zaradi tega, da bo bolgarski narod ohranil svoj značaj nedotaknjen in da se bo ubranil vseh tujih škodljivih vplivov.

Grki, ki prebivajo v Egiptu, so zbrali že 38 milijonov drahem za podporo grške stvari v boju proti Italijanom.

Predsednik Združenih držav Roosevelt, ki je včeraj odpotoval s svojega doma v Hyde Parku v prestolnico Washington, bo prihodnji ponedeljek imel velik govor po radiu.

V London je dopotovalo novo ameriško vojaško odposlanstvo, ki bo preučevalo načine nemške letalske vojne in angleške obrambe. Po zgledu te bodo uredili tudi ameriško obrambo.

Romunska vlada odločno zavrača poročila, da bi bile prišle v Romunijo nove nemške čete. Nemški oddelki, ki so v Romuniji, niso nič večji od tistih, ki so bili spozumno z romunsko vlado določeni zaradi preosnove romunske vojske.

Angleški poslanik v Budimpešti je pri madžarski vladi ostro protestiral, zakaj je Madžarska dovolila, da so nemški vojaški oddelki šli v Romunijo čez madžarsko ozemlje.

Med Sovjetsko Rusijo in med Anglijo ne more priti do sporazuma, ker se Anglija drži načela, da ne bo priznala nobene spremembe v Evropi in drugod po svetu, do katere bi prišlo s silo. Z grožnjami ali z osvajačo vojno. Zaradi tega Anglija ne priznava sovjetskih pridobitev na Finskem, v Romuniji in v baltičskih državah. Sovjeti imajo čiste račune in bodo vedno odrekli Angliji pravico, da se vmešava v področja, ki niso njena. To so dokazali že z odklonitvijo angleškega protesta zaradi sovjetske udeležbe v novi podonavski komisiji — sodi »Berliner Börsenzeitung«.

O izročitvi irskih pristanišč katerikoli vojskojoči se državi, da bi jih uporabljala kot oporišča, ne more biti govora, dokler je Irska nevtralna. Kdorkoli bi Irsko napadel, se bo z njo moral spustiti v vojno. Ni pa res, da bi se nemške podmornice preskrbovale z gorivom v irskih pristaniščih, je govoril predsednik irske vlade de Valera včeraj, z ozirom na zadnji govor predsednika angleške vlade Churchilla, ki je tožil, da Angležem v pomorski vojni manjkajo irska oporišča.

Predsednik angleške nakupovalne komisije v Združenih državah je včeraj imel dolg posvet s predsednikom Rooseveltom, takoj ko se je ta vrnil v Washington. Razpravljala sta o povečanju ameriške pomoči za Anglijo.

Angleški poslanik v Madridu Hoare je imel včeraj dolg posvet z generalom Francom.

Angleška vlada je vzela na znanje sporočila italijanskega vojnega poveljstva, ki poudarjajo uspešno sodelovanje italijanskih bombnikov pri uničevalnih napadih na London. Zaradi tega angleška vlada uradno izjavlja, da si pridržuje vso pravico in svobodo glede bombardiranja Rima, kateremu so Angleži dozdaj priznawali.

Pri Gibraltarju bodo v kratkem končana dela za prekop, ki bo ločil gibraltarsko trdnjavo od španske celine. Angleži so že več kakor sto let stari načrt za prekop uresničili zdaj, da bi lažje branili to trdnjavo s kopne strani.

Predsednik Sovjetske zveze Kalinin je imel ob včerajšnjem rdečem državnem prazniku govor, v katerem je zlasti poudarjal sovjetske vojaške uspehe na Finskem. Dejal je, da samo ozemeljske in vremenske razmere niso dovolile rdeči armadi, da bi izkoristila vso tehnično silo. Navzlic slabemu vremenu in ozemeljskim težavam se je rdeči vojski posrečilo junaško zmagnati nad finskim napadalcem po kratkih treh mesecih boja. Zaradi tega uspeha je bilo veliko tisoč rdečih vojakov odklonjenih, 405 med njimi pa je oobilo naslov »junak Zvezde sovjetskih republik«.

Na včerajšnjo pojedino v sovjetskem poslanstvu v Belgradu, je bil iz Ljubljane edini povabljen član uredništva »Jutra«, akademski kipar G. Nikolaj Pirnat, kakor nam je tik ob zaključku lista sam sporočil in pristavil, da je bilo sijajno. V ognju navdušenja ni utegnil povedati podrobnosti o tem, kako je pri tej priliki s svojimi umetniško-pietetnimi vezami pomagal k napredku naših zvez z veliko prijateljsko demokratično. Tudi ni utegnil povedati nič o kvaliteti prave, nič fašistično pobarvane vodke in kaviarja, ki so ju za to priliko z velikim letalom pripeljali iz Moskve.

Nemška vlada je odklonila prošnjo ameriške vlade, da bi prevzela poročila za varnost parnika, ki bi moral odpeljati iz nekega irskega pristanišča večjo skupino ameriških državljancev. Nemci odklonitev te prošnje utemeljujejo, da je vse morje okoli Anglije vojno področje, v katerem nima nobena nevtralna ladja nič iskati. Pri včerajšnji paradi rdeče vojske v Moskvi so ljudje zlasti zijali, ko so videli, da so najodličnejši oddelki sovjetske armade oboroženi z ročnimi granatami in strojnimi, pravi neko poročilo agencije Tass.

Železniška direkcija v Ljubljani objavlja: Od 1. novembra t. l. dalje prevaža vlak št. 9362 na progi Grosuplje-Ljubljana-Rakovnik tudi potnike. Vlak št. 9362 odhaja iz Grosuplje ob 18.14; iz Smarja Sapa ob 18.24; iz Škofljice ob 18.36; iz Lavrice ob 18.42; in prihaja v Ljubljano-Rakovnik ob 18.53.

Končne številke o Rooseveltovi zmagi

Newyork, 8. novembra. Reuter: S končnim štetjem glasov je bilo ugotovljeno, da je Roosevelt dobil 25.956.592 glasov, njegov nasprotnik Willkie pa 21.591.032 glasov. Po volitvah je sedaj v senatu 86 demokratov, 28 republikancev in 2 progresista. Pet izidov za dom še ni znanih, vendar pa je bilo v to zbornico od sedaj izvoljenih 264 demokratov, 162 republikancev, 3 progresisti in en zastopnik delavstva. Pri volitvah guvernerjev posameznih držav so demokrati dobili 17 mest, republikanci 15, en izid pa še ni znan.

Razkošen sprejem za proletarski državni praznik

Belgrad, 8. novembra. m. Včeraj je tukajšnje poslanstvo Sovjetske zveze proslavilo državni praznik ob 23 letnici oktobrske revolucije. Pri tej priliki je sovjetski poslanik Plotnikov priredil razkošen sprejem v hotelu »Srbski kralj«. Sprejema se je udeležilo nad 300 zastopnikov civilnih in vojaških oblasti ter zastopnikov kulturnih in gospodarskih ustanov in članov diplomatskega zbora. Pri sprejemu so bili navzoči med drugimi tudi zunanji minister Aleksander Cincar-Marković soprogo, ki je Plotnikovu čestilal k državnemu prazniku Sovjetske zveze, pravosodni minister dr. Marković, minister za socialno politiko dr. Budisavljevič, minister za trgovino dr. Andres, maršal dvora Colak Antič, pomočnika zunanjega ministra Smiljančič in Djukić, zastopnik vojnega ministra armadni general Ilić, pomočnik vrhovnega inspektorja vojske, divizijski general Aleksander Stojanović, prvi po-

Krasen muzika-
len vefilim
KINO MATICA tel. 22-41

Prepovedana ljubezen
(Manon Lescaut) je pretresljivo, v dušo segajoče delo.
Divne južnaška pesmi — lepi igralci
najbolji italijanski film sezone.
Pojeta: Beniamino Gigli in Maria Caniglia
Predstave ob 16. in 21.

Razširitev nadzorstva nad cenami na vse vrste kože in usnja

Z odlokom ministra trgovine in industrije in ministra socialne politike št. 7581 z dne 5. oktobra 1940 je razširjena kontrola cen in zalag na vse vrste kože in usnja, tako domačega kot tujega izvora. Da ne bi bilo napadnih tolmačenj in da bo mogoče uspešno nadzorstvo, daje Urad za kontrolo cen tale navodila:

Kontrola cen v smislu uredbe o nadzorstvu nad cenami z dne 14. febr. 1940 se nanaša na te-le vrste kože in usnja:

1. surove kože: goveje, konjske, bivolske in telečje;

2. usnje: podplati, okrajavine in vratovi (izvzemši galanterijski), usnje za podlogo (telečje in konjsko), notranjiki, gornje usnje (kravine masne brez ozira na barvo, goveje in telečji boks brez ozira na barvo), cepilence (običajni suhi), usnje za jermenarje in sedlarje (likanece navadni masni za vojno in konjsko opremo), svinjene za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih), in usnje za strojno jermenje.

V smislu čl. 2. uredbe o kontroli cen so uvozniki, veletrgovci in predelovalci (tovarnarji) usnja dolžni do 10. novembra t. l. predložiti pristojni oblasti vlogi, s katero bodo opravičili povečanje prodajnih cen, če so jih po 14. febr. 1940 dvignili. V predstavi je treba označiti razloge, ki so povzročili to povečanje in priložiti detaljno kalkulacijo. V primeru, da povečanje cen ni upravičeno, bo banska uprava to ceno revidirala. Vloga za opravičenje povečanih cen sme biti kolektivna. Vsi uvozniki, veletrgovci, predelovalci (to-var-

nari) usnja in osebe, katerim je blago poverjeno v shrambo (skladišča, komisijonari, prekupci itd.), so dolžni v smislu odločbe ministra trgovine in industrije z dne 5. oktobra 1940 in uredbe o kontroli zalag blaga z dne 15. junija 1940, da prijavijo zaloge tehle vrst kože in usnja:

1. surove, soljene kože velikih živali (goveje, telečje, bivolske in konjske);

2. surove, suhe kože velikih živali (goveje, telečje, bivolske in konjske);

3. podplatno usnje (kruponi, vratovi, okrajavine); 4. notranjiki; 5. boks vseh vrst; 6. masno usnje (rjave in črne kravine, pitlingi, kipsi); 7. usnje za podlogo (telečje in konjsko); 8. opankarski podplat; 9. ostalo usnje za opankarje; 10. likanece običajni masni za sedlarje in jermenarje; 11. svinjine običajne za sedlarje in jermenarje (brez galanterijskih); 12. usnje za stroj. jermenje.

Prijave o stanju zalag konec vsakega meseca se morajo poslati najpozneje do 5. prihodnjega meseca Uradu za kontrolo cen v Belgradu.

Izjemoma se bodo sprejemale prijave o stanju zalag kož in usnja na dan 31. oktobra t. l. do 10. novembra t. l. zaključno.

Obrazci za prijave zalag se morejo dobiti v statističnem oddelku Urada za kontrolo cen v Belgradu (Trg kralja Petra št. 15-VI.).

Zaloge surovih kož mora prijaviti vsak, ki ima zalogo surovih kož, torej tudi mesarji, trgovci z usnjem na drobno itd.

Prepis prijave zalag kož in usnja je treba do vsakega 5. v mesecu poslati Referatu za kontrolo cen pri kralj. banski upravi v Ljubljani.

Ljubljana od včeraj do danes

Regulacija Gallusovega nabrežja

Kakor v Zvezdi, ki vsak dan izgubi nekaj starih veteranirov, ki so dajali prijetno senco v poletnih vročih dneh, tako padajo tudi košati kostanji tam na Gallusovem nabrežju. Tudi ti listavci so dajali prijetno senco ljudem in marsikakšna kupčija na starini se je pod njimi sklenila. Sedaj je mestno cestno nadzorstvo obsodilo košanje na nabrežju in so jih prišli še podirati. Tu ta del Ljubljane bo dobil novo lice. Hiše na nabrežju bodo izpostavljene potem bogatim sončnim žarkom katerim so dozdaj kostanji zapirali dostop. Podrti kostanji kažejo, da so doslužili, kajti po večini so že povsem prepereli. Tudi hodnike bodo primerno preuredili, položili bodo nove robnike za hodnike. Vse ceste, ki so posuli na debelo s peskom, tako da se bo pesek med zimo vlegel v ceste in tako utrili. Prav tako kot Gallusovo nabrežje so zregulirali tudi Šiško, ki je bila obnove re- skrajno potrebna.

Na reševalni

Ljubljanski reševalci so imeli v noči od četrtka na petek, skoraj bi rekli, popoln mir, le če ne bili en samkrat poklicani v Šiško. V Frankopanski ulici in sicer v podjetju Centralnih vinarn se je uslužbenec Perko Ivan, ki stanuje v Cegnarjevi ulici, zastrupil s plinom, ki ga je uporabljal, ko je razkuževal sode, ki jih tvrdka uporablja za polnjenje vena. Reševalci so ga takoj odpeljali v bolnišnico, kjer so mu nudili pomoč in je že izven vsake nevarnosti.

Sava noče izročiti dvoje trupel

Ze pred nekaj dnevi je skočil v samomorilnem namenu v Savo v Litiji M. V. Kakor pripovedujejo ljudje, je bil zadnje čase zelo zamišljen in vse-

Filmi

»Prepovedana ljubezen« (Kino Matica). Pod ta zapeljivi naslov je skrita malce popravljen, znana zaljubljena storija, ki ji sicer pravimo »Manon«. To pot so se spravili nad njo Italijani in so v filmu temu melodramu vzeli prav vse, s čimer nas je v knjigi in operi še očaroval. Režiser Carmine Gallone, ki ga poznamo po nekaj, skoraj bi rekli, nadpovprečnih filmih v nemški verziji, je pri tem delu tako usodno odpovedal, da je treba ta film prišteti med najslabše, kar smo v Ljubljani letos videli. Čudimo se, kako morejo take neumne, plehke in naivne stvaritve sploh reprezentirati v tujini italijanski film, o katerem imamo sicer drugačno poznanje in drugačno sodbo. Najobupnejša stvar pri vsej reči je zvok, ki človeka naravnost žene iz dvorane. Italijanci, ki je sicer izrazil filmski jezik, v taki zvočni reprodukciji izgubi vse. O igralcih z De Siccom in Alido Valli na čelu ni vredno izgubljati besede. Beniamino Gigli je privlečen v to zadevo samo zato, da poje reklamo pred začetkom filma in po njegovem koncu. Film, ki ga ne velja videti.

Van Vyke Mason

Palj z Zlate ceste

»Če Vam hočem povedati resnico, gospod kapetan, vam moram priznati, da so bili Buntun in njegovi tovariši najodvratnejša razbojniška tolpa celega Walseeta. Samo zaradi nekega zločinkega advokata in zaradi podkupljenih priš se je rešil zapor. Buntun je vzel denar vsakemu, ki ga je prišel v njegovo hramilnico. On je iskal svoje žrtve med pošteniimi, naivnimi in navadnimi ljudmi, ki si zato, ker so sami pošteni, ne morejo misliti, da tudi drugi niso taki kot oni.«

Zdravnik je za trenutek prenehal. Policijski častnik ga je pogledal, kakor da je hotel zaprositi, naj bi nadaljeval. Zdravnik je čez nekaj časa začel pripovedovati dalje.

»Roger Buntun je bil moj pacient, vendar Vam priznam, da sem ga zelo sovražil. Bil je surov, grabežljiv in izredno sebičen človek. On je pobral neki terici, ki je delala pri meni, ves njen denar do zadnjega dolarja. Vse njen denar je vtaknil v neka avanturistična podjetja za iskanje petroleja v Tasasu. Podobno je napravil

tudi z denarjem drugih ljudi: piemonoš, vratarjev, policajev...«

Catleen je pazljivo poslušal. Pri omembi policajev pa se je nečesa domislil.

»Bile so tu tudi bolničarke, delavci in celo sami zdravniki...«

Dr. Lose se je nemejal. Njegov smeh je bil nekoliko prisiljen in v nesploju z resnim pogledom njegovih oči.

»Veste, dragi inspektor, zdravniki so čisto zlobni spekulanti, ki nimajo dovolj časa, da bi poskrbeli za to, da bi bile njihove poslovne zveze vedno resnične in dobre.«

»Kako dolgo ste poznali Buntuna?« ga je vprašal Catleen.

»Približno eno leto. Prišel je k meni in se pritoževal, da ga od vseh strani preganjajo.«

»Se eno vprašanje, gospod doktor. Kaj mi veste povedati o tem Greaberju? Od kod je on prišel?«

»Kolikor vem od Buntuna, ga je on sam vzel v službo. Tudi mene je vprašal, kaj mislim o njem.«

Naraščanje in upadanje voda

Ljubljana, 8. novembra.

Zjansilo se je. Kamniški gorski velikani se prikazujejo v vsej svoji krasoti. Včeraj je zapadel nov sneg tudi zelo nizko po hribih. Starina Krin, njegov sosed Mokre, Kureček in Sv. Ahac so se nam davi predstavili v novi snežni odeji.

Glavne reke Slovenije so včeraj še močno naraščale. Danes počasi upadajo. Zanimivo je, da je Ljubljana od včeraj do davi na Špič še narasla za 13 cm, ko je že včeraj ob 8. uri narasla za 43 cm. Na nekaterih krajih Barja je Ljubljana kakor navadno ob hujšem deževju, poplavila barjanska polja. Škode ni.

Izredno dobra letošnja tobačna letina

Pridelali smo letos približno 900 vagonov tobaka, cena pa je povprečno 30 do 50% višja od lanske

11. novembra se bo v naših južnih krajih začelo odkupovanje letošnjega pridelka tobaka. V zvezi s tem je bila te dni v Sarajevu konferenca, ki so se udeležili zastopniki uprave državnih monopolov, upravitelji tobačnih monopolov, odkupnih postaj ter tehnični monopolski strokovnjaki. Najprej so razpravljali o vseh vprašanjih, ki so v zvezi z letošnjim pokupovanjem tobaka. Sprejetih je bilo več sklepov, ki se nanašajo na letošnji tobačni pridelek, njegovo shranjevanje ter predelavo na področju pokrajinskega inšpektorata v Sarajevu, kamor spadajo Bosna, Hercegovina, Dalmacija in Črna gora.

V zvezi s tem je treba tudi omeniti, da je finančni minister dr. Šutej na predlog uprave drž. monopolov že tudi določil cene letošnjemu tobaku. Cena je dokaj različna, to pa seveda z ozirom na to, ker tudi ves tobak ni enako dober. Najcenejši bo letos po 8 din, najdražji pa tudi po 72 din, kakor je določil fin. minister. Lansko leto se je cena tobaka gibala od 5 do 66 din kilogram. Vidi se torej, da je letošnja le nekoliko višja. Najbolj je cena poskočila srednje vrste tobaku in sicer kar za 30 do 50 odstotkov in prav takšnega tobaka so pri nas največ pridelali.

Ze davno ni bila tobačna letina tako dobra kot letos. Poročajo, da je naravnost rekordna. Ze tako ga pridelamo po navadi več, kot pa ga sami pokadimo, letos pa ga bo nenavadno mnogo ostalo tudi za izvoz. Strokovnjaki menijo, da smo ga letos pridelali približno 900 vagonov.

Pri tem pa se spet načenja še neko drugo vprašanje, namreč vprašanje, kam bomo spravili

Včeraj smo javili, kako naglo je Sava pri Taenu naraščala čez noč po hudem deževju. Danes nam poročajo, da je Sava včeraj dosegla najvišje stanje 225 cm, danes pa zaznamuje že 155 cm nad normalo. Torej je padla za 70 cm. Od Zidanega mostu naprej pa Sava še vedno narašča. Iz Radeč je prispelo poročilo, da je Sava včeraj ob 15. uri narasla do 290 cm nad normalo in da še narašča. Močno narašča Sava pri Brežicah. Vodomerska postaja v Catežu javlja, da je bilo včeraj ob 7. uri vodno stanje Save 210 cm, ob 15. uri pa že 312 cm nad normalo. Zanimiv je položaj Savinje. Iz Celja je prispelo kratko poročilo: »Stanje Savinje včeraj ob 7. uri 180 cm, ob 10. uri 190 in ob 14. uri 160 cm nad normalo.« Pritoki raznih glavnih rek so po hudih nalivih naglo naraščali, nato pa tudi začeli naglo upadati.

Cuden ptič pred sodniki

Maribor, 7. novembra.

Mariborsko sodišče je sodilo danes nenavadnega ptička, ki je hotel z izrabljanjem grdih obdolžitvev izsiljevati denar iz tistih svojih žrtev, katere si je vzel na piko. Je to 25 letni mesarski pomočnik Al. Janežič iz Galjevice pri Ljubljani. Sodilo so ga zaradi dveh povsem enakih dejanj, ki jih je izvršil v Ljubljani in Mariboru, in sicer:

Okrog 11. septembra je Janežič na ljubljanskem velesejmu ustavil Ogrizka V. ter ga prosil za podporo, češ da živi v bednih razmerah ter še ni nič jedel. Ogrizek mu je dal enega ali dva kovača za hrano. Ko se je pa okrog 23. ure vračal v svoje stanovanje v 4. nadstropju nebotičnika ter je pustil vrata za seboj za hip odklenjena, se je naenkrat pojavil na pragu Janežič, vstopil v sobo ter prosil Ogrizka za novo podporo, in sicer v drznem tonu. Ogrizek je to odklonil, nato pa je Janežič zagrozil, da se bo slekel in mu napravil škandal. Ko je Ogrizek videl, s kom ima opravka, ga je s silo izrinil iz stanovanja. Obdolženec je pri današnji razpravi priznal dejanje ter je bil danes obsojen na 6 mesecev strogega zapor ter 3 leta izgube častnih pravic.

Razne zgodbe iz sodne dvorane

Mounib bey el Solho poslan v Nemčijo - Trije vlomilci obsojeni na 6 let

Ljubljana, 8. novembra.

Mednarodni pustolovec in slepar Mounib bey el Solho je te dni prestal svojo kazen v jetnišnici ljubljanskega okrožnega sodišča. Stasiti Asirec je bil popolnoma zadovoljen z ravnanjem, ki ga je bil deležen od strani jetniške uprave. Mounib bey el Solho iz Beyrute v Mali Aziji je tip premetenega mednarodnega pustolovca. Star je 28 let. V Ljubljano je prispel v začetku junija in se nastanil v najlepšem hotelu, kjer so mu dvorili in mu izkazovali lepe usluge. Spremljala ga je tudi neka mondenka, ki pa jo je hitro pobrisala iz Ljubljane, ko je doznala, da so lepega Mouniba prišli in spravili v hladne zapore sodišča. O Mounibovih sleparijah v Ljubljani in Mariboru smo že svoj čas poročali. Mali kazenski senat ga je letos 9. oktobra obsojen na 3 mesecev strogega zapor zaradi dveh večjih sleparij. Hkrati je sodišče izreklo, da se mora Mounib za vedno izgnati iz naše države.

Ko je Mounib bey el Solho lepo prestal 5 mesečno kazen, ga je jetniška uprava po predpisih odvzela v spremstvu resnega paznika na policijo, ki je preskrbela Mounibov izgon iz naše države. Kam naj bi Mouniba izgnali? In kdo naj bi plačal vse izgonne stroške za takega mednarodnega pustolovca, ki je po velikih mestih razne veletrgovce, podjetnike in dobavitelje opeharil za prav čedne milijone? Na policijo so bili kmalu uvideni in so Mouniba poslali čez severno mejo v Nemčijo. Tam so ga sprejeli nemški varnostni organi in ga lepo pospremili do nekajda vselega Dunaja. Dognano je bilo namreč, da je Mounib zasledovan od raznih sočnih oblasti zaradi velikih in milijonskih sleparij. Povsod je znal samozavestno nastopati in slepariti še tako previdne podjetnike — dobavitelje armad. Od leta 1938 naprej je Mounib bey el Solho potoval po evropskih državah kot kavalir in spreten veletrgovec iz Beyrute, sedaj pa bo nekaj let potoval v spremstvu varnostnih organov iz države v državo, da bo podajal končno bilanco o svojih čednih poslih kot vojni dobavitelj za takozvano Weygandovo armado v Mali Aziji. Drugod je baže mnoge tovarnarje osleparil za prav čedne milijone. Ljubljancem je v čast, da so iz trgovske previdnosti znali raz-

krinkati tega mednarodnega pustolovca. Črnolasi Mounib je znal tudi spretno ponarejati razne trgovske listine in čeke.

Mali kazenski senat je v torek in včeraj sodil trem drznim in prekanim rokovanjem. Vsi trije so skupaj dobili 6 let ječe.

V torek je prišel pred sodnike Ferčajev Matevž, 25 letni fant, pravi hrust, toda delomrznež. Stanuje v Rovtuh nad Jesenicami. Spomladi se je klatil okrog po planinah. Vlamjal je v pastirske kočice in odnašal lastnikom koč najrazličnejše predmete. Matevž je trdovraten grešnik, zvitez in velik lažnivec. Matevžu so mogli dokazati le en vlom v pastirsko kočico in v drugo poskušni vlom, ko je s kolo skušal neko kočico odpreti, pa so ga drugi ljudje zalotili. Lovrencu Pucu je iz kočice odnesel razno orodje in blago. Vse je prodal. Pred sodniki je tajil vlom, zatrjujoč prav glasno in ogorčeno: »V gozdu sem gobe nabiral. In našel sem vse te reči. Rabil sem denar in sem jih zato prodal.« Ferčajev Matevž je bil obsojen na 1 leto in 6 mesecev ječe.

Letos 29. septembra okoli 2 ponoči so doživeli pri g. Lojzetu Zajcu v Gledališki ulici veliko razburjenje. Svakinja g. Zajca je zaslislala nekam sumljiv ropot. Vstala je, poklicala domače in kmalu so zapazili, kako je švignila iz stanovanja neka oseba, ki si je bila prilastila dva ženska plašča, vredna 2300 din, in še mnogo drugih reči. G. Zajc je skočil za tatom in posrečilo se mu je nočnega obiskovalca prijeti. Tatov kompanjon je bil medtem popihal in ga še do danes niso prijeli. Zaradi zločinstva te nočne vlomne tatvine je bil pred malim senatom obsojen na 1 leto in 6 mesecev ječe France Rus, star grešnik, delomrznež brez stalnega bivališča.

Posavci, Gorenjci in Kamničani bodo imeli vsaj za tri leta mir pred drznim rokovanjem Severjem, doma iz Gmajne pri Ježici. Sever je 20. maja letos pobegnil iz jetnišnice in nato rokovanjčil do jeseni. Na njegov račun so šle mnoge velike tatvine v okolici. Našli so mu okoli 40 večjih in manjših vlovov. Sever je priznal samo sedem vlovov, pri katerih je odnesel plena za 12.000 din. Zaradi drugih vlovov, ko so njega sumili, ni bil tožen. Mali senat mu je včeraj prisodil za sedem vlovov 3 leta ječe.

Catleen ga je prečinil:

»Mislil, da boste brez težave položili kavcijo.«

Njegov odgovor je razočaral Catleena.

»Seveda, gospod inspektor. Nadejam se, da se bom lahko vrnil sam, če bom položil kavcijo.«

Catleen je bil prepričan, da John ne bo v stanju, da bi položil kavcijo. Mislil je, da bi ena noč v hladni celici napravila na tega človeka dober učinek. Čez nekaj časa mu je odgovoril:

»Nimam nobenega razloga, da bi Vam zabil bivanje v pritličju, vendar pa ne smete za nobeno ceno poskušati iti v to nadstropje. Ste me razumeli?«

S tem je bil razgovor končan in Catleen se je napotil k tretjemu klientu. Bil je iznenaden, ker je od vseh stanovalcev, ki so živeli z Rogerjem Buntonom, Pavel Greaber je bil zaradi njegove smrti najbolj žalosten.

»Ste kaj našli, gospod inspektor?« ga je vprašal Greaber.

»Na žalost nisem, vendar mislim, da bom kmalu imel uspeh. Prišel bi zvedeti še nekaj o Vas, kako ste prišli sem?«

»Eden od podnajemnikovih prijateljev, Charles Martin, me je pred odhodom v tujino priporočil.«

»On je odpotoval v inozemstvo?«

»Da, gospod inspektor. Zdi se mi, da je šel v Južno Ameriko.« (Dalje sledi.)

»In kaj ste mu odgovorili?«

»Pogledal sem njegova izpričevala in videl, da so vsa v redu. Potem sem preizkusil sam njegovo praktično znanje in sem ugotovil, da je zares dober bolničar. On je v svoji stroki bolj izobražen in bolj samostojen kot so drugi bolničarji.«

»Ga je gospodu Buntonu kdo priporočil?«

»Mogoče, toda jaz za to priporočilo nisem vedel.«

»Hvala vam, gospod doktor. Zal mi je, da Vas toliko nadlegujem.«

Catleen je opazil, da se je sovražno vedenje dr. Loseja izpremenilo. Sedaj je bil popolnoma izpremenjen, zbran in ljuboziv.

»Vem, da niste Vi krivi,« mu je rekel zdravnik »in bil bi srečen, če bi vam mogel kaj pomagati. Nadejam se, da me ne boste še enkrat preiskali.«

»Oprostite, moram. Svojemu naredniku sem zapovedal, da pregleda vsakega, ki gre iz tega nadstropja. Vi sami veste, da se samokres še ni našel.«

Nenadoma je izpremenil predmet razgovora.

»Lepa je ta palica,« je rekel in vzel palico v roke. »Mislil, da Vam ne bo več potrebna.«

Policijski častnik je držal palico v roki in jo z očmi premerjal. Poslednje njegovo upanje je šlo zopet po vodi, ker ta palica ni bila nič težja od ostalih lesenih palic, ampak bi se lahko reklo, da je bila še celo malo lažja.

»Zelo razumni ste, kapetan,« se je nasmehnil zdravnik, ki je spoznal, kaj policiisti misli. »Vendar, kakor tudi sami vidite niso v palici skriti niti revolverji niti meči. Ako ste z menoj gotovi, bi se pripravili za odhod...«

Sedaj sta mu ostala v nadstropju samo še Greaber in John Buntun. Catleen se je napotil najprej v knjižnico.

»Na žalost Vas moram motiti pri branju,« je rekel, stopivši v sobo. John je še vedno sedel na istem stolu in bral še isti roman kot maloprej. Mislil, da nimate nič proti temu, če greste z menoj na policijsko direkcijo.«

»Vi me boste torej vseeno zaprli?«

»Ne, gospod Buntun. Ne bom Vas zaprl. Vi ste mi potrebni kot važen očevidec. Lahko vsak čas položite kavcijo in boste takoj izpuščeni.«

»Je li mogoče, da slavni kapetan Catleen še sedaj ni razjasnil te skrivnosti?« ga je globoko vprašal John.

Brat ubitega Buntuna se je zelo izzivalno postavil, vendar se je Catleen vzdržal in ostal miren.

»Kakor vidite, še nisem razjasnil te skrivnosti. Samo junaki pustolovskih romanov so tako hitri kot vi mislite. Očividno prav nič ne žalujete za svojim pokojnim bratom.«

»Zakaj bi tudi žaloval? Roger ni bil prijeten stanovalec. Sploh pa je sedaj zelo srečen, ker se mu ni trela več bati, da bi ga kdo ubil.«

Od tu in tam

Školska konferenca v Zagrebu se je pričela včeraj dopoldne ob devetih. Udeležuje se jo 14 škofov, in sicer: ljubljanski škof dr. Rožman, mariborski dr. Tomažič, nadškof vrhbovski dr. Šarič, nadškof barski dr. Dobrič, banjaški škof dr. Garič, hvarski škof dr. Pušić, kotorski dr. Butorac, kaptolski vikar iz Krizevec dr. Dne Šakovič, škof s Krka dr. Srebrnič, generalni vikar iz Mostarja v zastopstvu tamkajšnjega škofa Petroviča, senjski škof dr. Burič, skopljanski dr. Čekada, splitski dr. Bonifacij in šibeniški dr. Mileta. Konferenco vodi zagrebški nadškof dr. Alojzij Stepinac. Na njej razpravljajo o vseh važnih vprašanjih katoliške Cerkve v naši državi. V soboto bo konferenca končana in bo tedaj verjetno tudi izdano poročilo za javnost.

Predavanja na belgrajski univerzi so spet ukinjena. Kako poročajo današnji hrvaški časopisi iz Belgrada. Senat belgrajske univerze je včeraj izdal sporočilo, ki pravi, da bo do nadaljnjega ostala univerza zaprta ter da so ukinjena tudi vsa predavanja. Za ta sklep se je univerzitetni senat odločil zaradi zadnjih dogodkov, ki so se pojavili na tej naši, tako nemirni visoki šoli, kjer so razpredene na široko mreže tistih, ki jim do učenja ni toliko kot do drugih prepovedanih stvari, ki na univerzo ne spadajo. Univerzitetni senat tudi poudarja, da se pripetili takšni dogodki, kakor dozdaj še nikdar in da mu zaradi tega ni preostajalo drugega, kakor da univerzo spet zapre, čeprav so jo šele te dni spet odprli.

Argentinski konzul v Splitu, Klerindo Mendeti, je imel včeraj nesrečo, ko se je s svojim avtomobilom vozil po mednarodni cesti med Sremskimi Karlovcami in Belgradom na svoji poti iz Budimpešte. Avtomobilu je na gladki cesti pri Bandolu nenadno začelo drčati in se je nekajkrat prevrnil. Konzul je dobil težke poškodbe po vsem telesu in so ga morali takoj prepeljati v neko noševsko zdravilišče. Niti sam ne more povedati, kako je do nesreče prišlo, pravi le, da je njegove avtomobilu na gladki cesti začelo drčati, ker pa ga ni mogel tako hitro ustaviti, se je prevrnil. Vozil se je sam.

Veliko skrb prehrani siromašnega prebivalstva čez zimo so posvetili tudi v naši Vojvodini, čeprav se morda zli, da ti kraji, ki veljajo za jugoslovansko žitnico, niso tako revni kot drugi. Delo za pomoč prebivalstva pozimi je bilo podrobno organizirano na pobudo bana donavske banovine, Kijurine. Ze dozdaj je prišlo samo v Novem Sadu 2400 prosej za podporo, pa takšne prijave še vedno prihajajo. Na seji za zimsko pomoč, ki je bila te dni pod predsedstvom bana, in ki so se je udeležili zastopniki kulturnih in dobrodelnih društev, so določili glavne smernice, v katerih naj vse delo poteka. Delo bo pred vsem obstojalo v zbiranju prispevkov, nabavljanju življenjskih potrebščin in njihovi pravični razdelitvi. Hvalevredna je tudi izjava, ki so jo dali bogati novosaški trgovci, industrijanci in obrtniki, da bodo tudi sami med seboj zbirali prispevke. Po premoženjskem stanju vsakega posameznika bodo namreč odmerili, koliko naj vsak prispeva v ta dobrodelni namen. Ustanovljenih bo razen tega tudi sedem ali osem javnih kuhinj, kjer bodo revni lahko dobivali poceni hrano.

350 ton ferofilicija za Sovjetsko Rusijo bodo poslali zdaj na vagonih v Splitu. Ferofilicij proizvajajo v tovarni S. Dalmatienec v Dugem Ratu, in sicer iz domačega kremenca in z domačim premogom. Nakladajo ga že zdaj in ga bodo v Rusijo zaenkrat poslali, kakor rečeno, 350 ton ali 35 vagonov. Sledile pa bodo pozneje še druge pošiljke ferofilicija v Sovjetsko Rusijo. Po železnici ga bodo iz Splita prevažali preko Zagreba in Belgrada do ustja Donave, tam pa ga bodo najprej preložili na ladje. V tej zvezi veja poudariti, da je to prva pošiljka naših industrijskih proizvodov v Sovjetsko Rusijo.

Tudi temu je krivo slabo vreme, da so letos pridelali po naših obmoirskih solarnah manj soli, kot pa na primer lani. Tako poročajo hrvaški časopisi iz Dubrovnika, da je letošnja proizvodnja soli v solarni v Stonu dosti manjša kot druga leta. Vsega skupaj so jo pridelali v tej solarni le 110 vagonov, v prejšnjih letih pa povprečno vsaj nad 200. Ker je bilo v letošnjem letu tudi v teh krajih izredno mnogo dežja, je voda v solarnah mnogo počasneje izhlapevala in zato soli niso mogli več nasušiti.

Zagrebski brivci so sklenili zvišati ceno za striženje in brivje, in sicer že prejšnji mesec na nekem svojem sestanku. Njihov sklep naj bi se uveljavil s 1. novembrom. Kljub temu pa se je zgodil nekaj čudež: Prav precej brivcev v Zagrebu še dalje striže in brije po istih cenah kot prej. Še več! V brivskih krogih samih — saj vendar tudi tu smemo govoriti o »krogih« — se slišijo glasovi, da je čisto neutemeljena zahteva po tako visokem zvišanju tarife za striženje in brivje. Tisti, ki s cenami niso poskočili, pravijo, da bi se z ozirom na to, da se je danes vse podražilo, moralo sicer vsaj nekoliko podražiti tudi brivje in striženje, vendar pa ne tako zelo, kot to nekateri zahtevajo. Poudarjajo, da režijski stroški, plače nameščencev in podražitev brivskih potrebščin ni tako visoko, da bi smeli brivski mojstri toliko več zahtevati za delo, ki ga sami v mnogih primerih niti dozi ne opravljajo.

Težka avtomobilska nesreča se je te dni pripetila v Jovanju blizu Valjeva. Težek tovorni avtomobil neke valjevske tovarne, ki je bil visoko naložen z drvmi, in ki je na njem sedelo razen voznika tudi nekaj mehanikov ter tudi potnikov, ki so med potjo prisledili, je nenadno zavozil s ceste na strmo, 30 m visoko pobočje, ki se na tem mestu končuje v strugi reke Jablanice. Nesreča je takoj na kraju samem zahtevala štiri smrtno žrtve, eden ponesrečenec pa je kmalu po prevozu v valjevsko bolnišnico, kamor so brž odpravljali tudi vse druge ranjence, umrl. Težke poškodbe sta pri nesreči dobila dva. Kaj je pravi vzrok nesreče, še ni točno ugotovljeno, omenjajo le to, da je tovorni avtomobil na cesti v Jovanju srečal nek voz, ki sta bila vanj vprežena vola. Šofer je voznika že oddaleč s čupo opozarjal, naj se umakne, kar je ta tudi storil. Obenem pa se je tudi šofer sam hotel izogniti vozniku. Iz dozdaj še nepojasnjene vzroka pa so voli nenadno spet zavili močno na levo, zaradi česar je šofer z vso silo skušal avtomobil ustaviti. Pri tem pa je avto že zletel po strmini 30 m globoko v Jablanico, kjer je obstal prevrjen s kolesi navzgor.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. doma«

Danes
nepreklicno
zadnjikrat!

Angel ljubezni

z dražestno igralko in odlično pevko
Deanno Durbin. Predstave ob 16,
19. in 21. uri
Kino Union, tel. 22-21

Osma razstava »Kluba neodvisnih«

Lep čas je že odprta v Jakopičevem paviljonu razstava mladih slovenskih slikarjev in kiparjev, zbranih v »Klubu neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov«. Naj spregovorimo nekaj besed o tej zanimivi, kvalitetni razstavi, ki javnosti razkazuje poučen prerez kvalitete ter jo informira o težnjah in sposobnostih našega najmlajšega umetniškega rodu.

Kdor si je to zanimivo razstavo ogledal in kdor bo še šel na njo ne da bi se menil za pisane in tiskane programatične razlage ter izjave, pa tudi ne za replike in komentarje k njim — bo moral priznati, da je razstava »Kluba neodvisnih« kvalitetna izven diskusije. Nihče ne misli trditi, da je vsak od dvanajstih umetnikov, ki razstavljajo v Jakopičevem paviljonu, enako nadarjen in da so vsa dela, ki so bila postavljena na ogled, taka, da jih je treba brez nadaljnje priznati za umetnine in dovršen odraz tega, kaj dejansko zmore sedanjina naša slikarska in kiparska generacija. Ne! Toda nihče tudi ne more reči, da na tej razstavi ni del, ki bi se polno pravico zahtevala spoštovanja in priznanja, vzbujala ponos in trdno prepričanje o pravičnem, resnem pojmovanju poti ter neomajno zupanje v bodočnost.

Zoran Didek je nadarjen slikar, ki dobro obvlada raznovrstno tehniko, spretno prijemlje predmet ter ima zdrav pogled. Kako različen je v »Črni«, »Mlinu« in v »Cvetočem drevu«! Svojevrsne eksperimente predstavlja »Škropljač«. Slabši, sladki, premla snazen in prisljen je v »Rdečem plotu«. — Musič, dogmatični, vsekakor kvalitetni gouacheist, je na tej razstavi zastopan začuda šibko. Eno samo sliko ima in še ta ne izpričuje njegovih dejanskih sposobnosti. — Kregar Stane, ki je začel ambient gledati in umetniško posredovati realističneje, je sem pa tja zlasti v apartno razgrnjenih tu pa tam malce fantastično, iracionalno učinkujočih draperijah ohranil še vedno nekaj poetične vihravosti, ki je bila tako značilna v njegovih splošno znanih surrealističnih platnih. Nagil pa se je za prav opazno tudi k čistemu, izrazitejšemu klizmu. Od bledejših, zaradi pretežne uporabe nevtralnih barv nedolgo monotonno učinkujočih slik se zadnje čase že obrača k vitalnejšemu, treznejšemu, pa tudi konstruktivnejšemu pojmovanju tako človeka kakor predmetov (»Mladenica«). Njegove najboljše reči so »Počivajoče dekle«, »Zatišje« in »Dekle s knjigo«. Ob Miheličevih gouachejih se človeka nehoti, čim jih pogleda, loti dojem, da so vse preveč risani, vse preveč v zvezi z geometrijo in hladni. Ta sicer nagarjeni umetnik (»Mrtvi Kurent«) si atmosfero ustvarja skoraj edino z močno drastičnimi sred-

stvi, s viharim nebo, s temnimi oblaki in mračnimi toni, ki naj bi na gledalca vplivali predvsem z beletrističnim nastojanjem. Kjer tega ne more uporabiti (mot. iz Dalmacije), učinkuje prazno, brez žara; v pokrajini ne more najti značilnega obeležja, ne potuhta njene specialne, edinstvene atmosfere. Izredno nadarjen je Niko Omerza, slikar po božji volji, čudovit razbiralec in kombinator barv. Tisoč drobno nianse ujame zlasti v pokrajini. Škoda le, da mu manjkata disciplina in vztrajnost. Ne vzdrži ga pri začnem delu, ne da se mu ga dovršiti. Najboljše reči so vsekakor »Barje«, »Model« in dve »Zatišji«, posebno eno s cvetjem v vazi. — Da je Pavlovec krajinar velikega razreda, je dokazal tudi na tej razstavi. Škoda, da ni izdelal motiva s Save v levem koncu; skupina dreveja je tam nesnažna, površno skicirana. Druga krajina je dobra. Zatišje s cvetjem se zdi nekoliko kričaste. Oba portreta izpričujeta, da Pavlovec na tem polju ni toliko doma kot v pokrajini. Sladka sta pa meglena. — Najizrazitejši »Francos« v skupini, Pregelj, je dokazal, da se vplivi pri njem prečistili, njegovo gledanje postaja individualno, samostojno; čeprav se pozna francoska manira še v pokrajini, vendar nam s platna že diha po svoje, nam blizu zajet kos naše slovenske zemlje. Dobro je zatišje s košaro. Tudi »Franciškan« učinkuje ugodno, čeprav nekoliko trdo, in čeprav se fasada cerkve v njegovi izvedbi bje s harmonijo slike ter ni izdelana. Pregelj zna izredno veliko ter ima povrhu izborne barve. Začuda njegova dela v gledalcu zapuščajo dojem nečesa hladnega, intelektualnega, pa naj bo že to pristno ali na silo hoteno. Sedej se predstavlja v gouachevski tehniki in v oljih. Zdjaj ga predvsem zanima kompozicija, ki se je lotil z veliko resnostjo. Postal je priprost, brez navlake; nekatere reči spominjajo skoraj na antiko. — Velik talent je Evgen Sajevac. Njegov »Golovec«, obe zatišji »Igor Torkar«, »Mlin« in »Karlovska cesta« napovedujejo močan razmah in govore o veliki, lepi poti, ki je pred njim.

Med kiparji je Putrih brez dvoma najmočnejša osebnost. S Putrihom nam raste skulptor kakor ga doslej še nismo imeli. Vsa razstavljena dela pričajo o visoki kvaliteti njegovega dela. — Zdenko Kalin se postavi s prav dobrim »Petelinom«. Portretom dedice in »Portretom mladeniča«. — Pimat pri »Portretu g. L. K.« pokaže smisel za zvesto imitacijo predmeta in hkrati zanesljiv instinkt za pravilno analizo psihološkega problema odnosno jedra. — V risbah in skicah sta daleč najmočnejša Sajevac in Omerza, deloma pa tudi Kregar; vsi trije imajo nekaj izbornih stvari.

4 vagoni usnja bodo še naprej ležali v skladišču

Maribor, 7. novembra.

Kakor bomba je delovala na Mariborčane dne 17. septembra novica, da so organi tržnega nadzorstva odkrili in zaplenili v skladiščih starih opuščenih tovarn v Usnjarski ulici 4 vagoni usnja v vrednosti 4 milijone dinarjev, last bivšega tovarnarja V. Halbärtha. O tej aferi smo takrat pisali in poročali, kako je oblast usnje zaplenila, Halbärtha pa je poslala na 6 mesečno prisilno bivanje v Stari trg ob Kolpi. Halbärth se je podal v ta kraj, okrajno sodišče pa je začelo s kazenskim postopanjem ter se je dne 2. oktobra vršila proti Halbärthu pred kazenskim sodnikom razprava, katero se pa obtožene ni udeležil, temveč ji je prisostvoval njegov zastopnik, ki je dokazoval, da Halbärth ni imel namena usnje prikrievati ali ga kopičiti v spekulativne namene, temveč je to zalogo čul za svoje sinove, ki so sedaj v USA. Sodnik je Halbärtha na podlagi tega zagovora opustil. Državni tožilec se s tem ni zadovoljil ter se je pritožil.

Na podlagi te pritožbe se je danes vršila pred prizivnim senatom okrožnega sodišča nova razprava, pri kateri je bil navzoč tudi obtoženi Halbärth, ki je prišel iz Starega trga v spremstvu uradnega organa okr. načelstva v Črnomlju. Raz-

Športne vesti

Še en nemški odmev z zagrebške tekme. Nemški list »Der neue Tag« piše med drugim: »Ko v nedeljo zvečer ob osmih v naši redakciji še vedno ni bilo nobene vesti o tekmi Jugoslavija: Nemčija v Zagrebu, je nekdo zaskrbljeno menil, pa se vendar ni kaj zgodilo? Vsi smo bili hudo ogorčeni. Ugotovili smo: enajstotrica je bila dobra.« — Nato pa članek nadaljuje: »Kmalu potem je prišlo poročilo. 2:0 so dobili Jugoslavlani, popolnoma zaslužno — kakor ve povedati vest.« Zanimivo je nadaljevanje članka: »Skoraj se zdi, da smo zadnji poraz nemške enajstotrice, ki je spomlad na Dunaju izgubila bitko z Jugoslavijo v razmerju 1:2, napadno tolmachi. Uspeha gostov ne bi smeli — kakor se je to takrat storilo — razlagati, češ, kri va ga je bila slabost dunajskih igralcev; temelj je na dejanski igralski moči Jugoslovancov. Nogo metni metropoli sta krstili jugoslovanski nogomet. Izkazal se je za kaj malo hvaležnega. Tolkel je Dunajčane z 2:1. Madžarom snel 0:0 (v Budimpešti) in je zdaj premagal Nemčijo z 2:0. Jugoslavlani je treba vzeti na znanje; v evropski vrhunski razred spadajo.« Dalje pravi športni urednik lista: »So vratarji, katerih igra spremlja svojevrsten fenomen. Kamor koli naj se že zakadi žoga, bliskovito ustreljena iz najbližje daljave, udarjena iz najneverjetnejših kotov — se postavijo, da najde pot v njihove roke. Dobro si je treba zapomniti: ne stoji tam, postavijo se tja. Stvar sreče, šteti čut? Za Jugoslovana Glaserja bi lahko rekli, da pri njem slučaj ne igra vloje, Skoki tega vratarja fascinirajo; kadar se iz čepečega položaja zavilhi visoko v kot, ali iz polnega teka kakor jastreba plase in zgrabi žogo. Njegov način pa, kako prehitva misli strelca, človeka osupne.«

Domače nogometne tekme v nedeljo: Liga: Olimp : Zelezničar v Celju, Kranj : Mars v Kranju, Ljubljana : Bratstvo v Ljubljani, Maribor : Amater v Mariboru. Vse tekme prično ob pol treh. **Druge tekme v Ljubljani:** Jadran : Grafika ob 10.30 na igrišču Jadrana, Svoboda : Korotan ob 9.30 na igrišču Ljubljane, Ljubljana jun. : Jadran jun. ob 13.15 na igrišču Ljubljane, Svoboda jun. : Hermes jun. na igrišču Ljubljane ob 11. Grafika jun. : Mladika jun. na igrišču Jadrana ob 9.15, Moste jun. : Korotan jun. na igrišču Most ob 14.30. — V Celju: Jugoslavija jun. : Atletik jun. na igrišču Olimpa ob 9. Celje jun. : Olimp jun. na igrišču Celja ob 10. — V Mariboru: Zelezničar jun. : Maribor jun. ob 13.30.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Baromet.	sko stanje	Temperat.	ur	Temperat.	ur	Temperat.	ur	Veter	Pada-
Ljubljana	763,6	9,6	5,3	93	10	0	28,0	dež		
Maribor	762,0	6,8	4,0	90	10	0	12,0	dež		
Zagreb	760,4	9,0	7,0	90	10	E ₁	9,0	dež		
Belgrad	760,4	11,0	5,0	90	10	S ₁	—	—		
Sarajevo	759,4	15,0	5,0	60	8	S ₁	—	—		
Var	753,3	14,0	12,0	90	10	SE ₇	—	—		
Split	758,0	18,0	15,0	80	7	SE ₄	—	—		
Kumbor	759,8	19,0	15,0	80	8	ESE ₄	—	—		
Rab	759,2	15,0	9,0	10	NE ₄	9,2	dež			
Udornovih	755,9	16,0	14,0	90	10	SSE ₄	—	—		

Vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, zmerno hladno vreme.

Koledar

Danes, petek, 8. novembra: Bogdan. Sobota, 9. novembra: Božidar, Teod.

Obvestila

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote od 8. ure zvečer do ponedeljka do 8. ure jutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ul. št. 7-1, telefon št. 36-41.

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Posetite razstavo »Kluba Neodvisnih«, ki zanje splošno priznanje vseh posetnikov! Razstava je odprta vsak dan od 9—18. Prostori so toplo kurjeni.

»Vesele gimnastične ure za mladino« je naslov fiziološkemu in biološkemu telovadnemu tečaju, ki se vrši za šolsko mladino na učiteljski, Resljeva cesta, vsak torek in petek od 3—4 popoldne. Tečaj vodi telovadni učitelj Zaletek Vinko.

Pogled v današnji Egipt je naslov predavanja, ki ga bo imel na 5. prosvetnem večeru docent dr. Valter Bohinc. Predavanje bo danes ob 8 zvečer v Franciškanski dvorani. Malo vemo o Egiptu, o njegovi ustavi in vladi in redki so tisti, ki poznajo, kako važno vlogo tvori Egipt za angleški imperij. Dnevno čitamo po časopisju o armadi Italije, ki se približuje glavnemu mestu Egipta; malo vemo o Sueskem kanalu, ki tvori pravo žilo prometa med Daljnim vzhodom in Sredozemskim morjem. Predavanje bo bogato ilustrirano tudi s skiptičnimi slikami. Zaradi tega vabimo cenj. občinstvo, da se tega prosvetnega večera v čim večjem številu udeleži.

Cene teletine v Ljubljani. Referent za kontrolo cen kr. banske uprave je zaradi znatne podražitve zaklanih telet odobril, da se smejo cene teletine mesu v Ljubljani zvišati tako, da znaša cena za telečji vrat 14 din, za telečja prsa 16 din, za telečja pleča in hrbet s priklado 18 din in za telečje stegno s priklado 20 din za kg.

Dijaška predstava »Mrtvaškega plesca« bo danes ob 6 zvečer v franciškanski dvorani. Cene so znatno znižane na 4, 3, 2 din. Vstopnice so v predprodaji pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7 in v trgovini Stiličji, ter 1 uro pred predstavo pri dnevi blagajni.

Predavanje SPD bo drevi ob 20 v dvorani Delavske zbornice in sicer pod nazivom »Planina cvetec. Predaval bo g. Karlo Kocjančič o snemanju gorskih pokrajin in cvetlic v naravnih barvah. Preskrbite si pravočasno vstopnice.

Jesensko licenciranje bikov za mesno občino ljubljansko bo dne 14. novembra t. l., in sicer ob pol 8 jutraj za Moste in Štepanjo vas na dvorišču g. Cerueta Franca, posestnika na Zaloški cesti 142; ob 9.30 za Barje na dvorišču gostilne pri »Mokarju«; ob 10.30 za Vič na dvorišču g. Beliča Alojza, posestnika na Viču št. 29; ob 10 za Dravljah in Zapuže na dvorišču g. Toneta Franca v Dravljah št. 218; ob 11 pa za Šiško in Koseze na dvorišču g. Bannika Valentina, posestnika v Zg. Šiški št. 32. Rejce bikov opozarjamo, naj prinesejo s seboj izveščje iz rodovnika o poreku bikov. Opozarjamo vse živinorejce, da je pripuščanje nelicenciranih bikov prepovedano in da se bodo vsi zadnevni prestopki v bodoče strogo kaznovali.

Gledališče

Drama. — Začetek ob 20:

Petek, 8. nov.: Zaprti. Sobota, 9. nov.: »Ciganic. Krstna predstava. Red premierski.

Nedelja, 10. novembra ob 15: »Razvalina življenja. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ob 20: »Romeo in Julija.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. — Začetek ob 20:

Petek, 8. novembra ob 15: Baletna prireditev. Izven. Ljudska predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol.

Sobota, 9. nov.: »Evgenij Onegin.« Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenac.

Nedelja, 10. nov. ob pol 11: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. — Ob 15: »Graf. Luksemburški.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prvi bo gostovala v letošnji sezoni Zlata Gjurgjenac v soboto. Pela bo partijo Tatjana v Čajkovskega operi »Evgenij Onegin«. Občinstvo bo gotovo z veseljem pozdravilo gostovanje priljubljene umetnice v partiji, ki jo je na našem odru pela z velikim uspehom Zanimivost pri sobotni uprizoritvi opere bo nastop mladega tenorista Antona Sladoljeva v partiji Lenskega. To bo prvi večji nastop pevca, ki se je uspešno uveljavil v raznih manjših partijah in v radiu. Naslovno parijo bo pel Boris Popov.

Mariborsko gledališče

Petek, 8. novembra: Zaprti. Sobota, 9. novembra ob 20: »Na dnuc. Red A. Nedelja, 10. novembra ob 15: »Cyrano de Bergerac. Ob 20: »Nenavaden človek«. Znižane cene.

Poziv obveznikom pomožne vojske v Mariboru

Maribor, dne 6. nov.

Kakor za Ljubljano je bilo te dni izdano tudi za Maribor poziv obveznikom za pomožno vojsko. — Začetnik urad mestnega poglavarstva dostavlja obveznikom pomožne vojske pozive, ki jih mora vsak ob sprejemu izpolniti, točno in čitljivo ter takoj vrniti na mestno poglavarstvo, Rotovski trg št. 9, pritličje, levo, soba št. 1.

Na te pozive opozarjamo vse prizadete, da vse točno izpolnejo, da ne bodo imeli situosti.

Piccard — mož višin in globočin

Po vojni se namerava spustiti 4000 m globoko v morje — Pravi, da to ne bo nevarno, morske zverine pa bo lahko preginal z elektriko

Sloviti švicarski profesor Avgust Piccard, ki je prvi poletel v stratosfero in zdaj namerava raziskati še največje morske globline, gre na letni občni zbor švicarskega Prirodoslovnega društva v Locarnu

Profesor Piccard bo »globoko padel«. Prej je namreč letal visoko, kolikor je mogel, sedaj se je pa premislil in bo šel še v nižave, pod morje malo pogledat.

Amerikanec Beebe je prišel že 900 m globoko pod morsko površje, profesor Piccard pa kani splavati kar 4000 m globoko. O tem svojem nenavadnem potovanju je povedal, da bo potoval

v drugačni krogli

kakor Beebe, ki se je potopil v kovinasti krogli. Piccard pravi, da je pristajanje v taki krogli težko, ker tako težko telo preveč trdo pade na dno. Tej nevarnosti se bo on izognil tako, da bo dal krogli specifično težo vode ter jo zvezal s kakim lahkim telesom. Zato bi bil najboljši litij, ki ga je na svetu zelo malo, in parafin, ki pa bi ga bilo treba mnogo. Zaradi česar, da bo krogla v globini mirno ležala. Zaradi tega se je učenjak po dolgem premišljevanju zatekel k tekoči podstatki, ki je sestavljena iz žvepla in oglja. S tem bo napolnil velike steklenice odnosa posode in z njimi oskrbel kabino, pod katero bo druga posoda, ki ne bo nič manjša. Ta zadnja posoda bo služila kot obežitev in kadar se bo hotel dvigniti, jo bo pustil v morju.

Pritisk 5000 atmosfer

Izhajajoč iz tega, se je Piccard oziral po tleh, ki bi moglo vzdržati pritisk 5000 atmosfer v takšni globini. Tako steklo namreč potrebuje za okna, sicer ne bi nič videl. Samo zaradi rekorda se ne sploča tvegati takega podviga. Tudi do ta-

kega stekla je prišel. Prav tako so končno uredili tudi vprašanje razsvetljave. Zarometi, pritrdjeni zunaj krogle, bodo omogočali fotografiranje, majhni električni motorji ob straneh krogle pa bodo pomikali kroglo naprej. Treba se je bilo pobrigati tudi za dihanje krmarja, opazovalca. Zato bodo skrbele rezerve kisika, in sicer za dobo štiri in dvajset ur. Za odvajanje ogljikovega dioksida se bodo posluževali kemičnega procesa podobno, kakor z lugasto soljo.

Meter v sekundi

Kabina bo imela v premeru okrog 2 metra in se bo gibala s hitrostjo 1 m na sekundo. Imela bo anteno in radijsko postajo ter bo tako v zvezi z ladjo spremljevalko na površju. Tega se bodo poslužili samo tedaj, če bi se zgodila nesreča. Toda do

Prvo sredstvo za razkuževanje denarja

Ploščica iz zmesi različnih kemičnih snovi, ki jo človek lahko nosi kar med drobižem v denarnici

Pravijo, da je denar najbolj umazana stvar... V nekem oziru imajo tudi prav. Pomislite samo, skozi koliko rok gre na primer dinarski kovancec vsak dan, skozi koliko različnih, umazanih in seveda lepih rok, čeprav so morda v drugem smislu tudi te umazane. No, pa naj že bo tako ali drugače, zdravniki so mnenja, da se prav z denarjem prenese dosti bolezni od človeka do človeka. Zato so že dostikrat opozorili pristojne kroge, da bi bilo dobro, če bi poskrbeli tudi za to, da bi se denar na kak način sproti razkuževal, da ne bi bili celo zaradi denarja ljudje v nevar-

nosti, da kaj nalezajo. Kakor se vidi iz nekega poročila iz Budimpešte, pa so Madžari v tem oziru že najbolj napredni. Pravijo, da je neki madžarski kemik izumil sredstvo za razkuževanje bankovcev in kovanega denarja. Gre za majhno ploščico iz zmesi različnih kemičnih snovi. Na zunaj je ta ploščica čisto podobna slonovi kosti. Je tako majhna, da jo je mogoče nositi v denarnici za drobiž in se je lastnik tako lahko vsak čas poslužil, kadar se mu pač zdi potrebno, oziroma kadar misli, da je dobil od koga kak umazan (v navadnem pomenu besede) denar.

»Skromna« vsota!

Profesor Piccard je preračunal, koliko bi tak aparat veljal in je naračunal okrog milijona dinarjev, kar pa se mu ne zdi tako strašno veliko. Poskusno vožnjo s tem aparatom bo napravil iznajditelj sam. Seveda pa vojna tudi Piccarda ovira, da bi svojo zamisel izvedel. Morje je sedaj prostor, kjer si lomijo zobe razne sile. Ko bo pa vojne konec, se bo Piccard »povzpел« pod morje in pogledal, koliko zob leži na morskem dnu in čigavi so. Svet mu gotovo želi srečno pot in upa, da se ne bo »prehladil«.

Motorno kolo na električni pogon

Švedi so v marsikaterem oziru zelo iznajdljivi ljudje. Dostikrat so celo prvi tudi, kar se tiče novih izumov. Pomislite, zdaj so začeli v neki tovarni v Upsali — ki je sicer znana po svojih starih zakonih — izdelovati motorna kolesa na električni pogon, namesto na bencinski. Električni tok, ki je potreben za motorje, bo dajala vsakemu takšnemu motornemu kolesu baterija, sestavljena iz majhnih akumulacij. Dobro. Kolo bo že teklo, če bo pa prav tako hitro mogoče z njim kam priti, kot s takim na bencinski pogon, pa je za zdaj še odprto vprašanje. Sicer pa se da vse izpopolniti, in ni zlo, da se ne bi tudi prvo, zaenkrat morda še dokaj prepočasno motorno kolo na električni pogon.

Ko so po volitvah spet začeli točiti pijače...

V zvezi z ameriški volitvami poročajo zdaj med drugim še tole:

Velikanska živahnost, ki je vladala v New Yorku takoj po prvih večernih urah, ko so začeli prihajati prvi delni volilni rezultati, ni bila nič v primeri s tistim, kar je nastalo po končanem glasovanju ob 21. ko je prenehala veljati prepoved točenja alkoholnih pijač. Vsi hoteli in restavracije so se bili pripravili na velikanski obisk. Ljudje so pričakovali posebne volivne večerje, na katerih so udeleženci pri obilni večerji in dobri kapljici skupaj poslušali po radiu volivne rezultate. Oblast je dala možnost celo kaznjencem kazalnice Sing-Sing, da so po radiu poslušali volivne izide. Zato so sredi izjemno dovolik, da so smeli iti spat šele po 22.30.

Pravijo, da se je španska vlada odločila začeti velika javna dela za namakanje Estramadure. Zgraditi namerava vodne nasipe v Si-hari in še dva manjša nasipa v njeni bližini. Vsa dela bodo po dosedanjih računih stala 200 milijonov peset.

Odkopana naselbina Cezarjevih legionarjev v Španiji

Že preden se je začela španska državljanska vojna, torej pred dobrimi štirimi leti, so začeli v Španiji z izkopavanjem starodavne rimske naselbine Ampuria pri Castellonu. Vojna pa je to delo za dolgo časa ustavila, kakor je ustavila še marsikaj drugega, ki je bilo morda koristnejše in pomembnejše kot pa prelivanje krvi na bojnih poljanah. Ko je v Španiji spet zavladal mir, so z izkopavanjem Ampurije nadaljevali. Zdaj poročajo, da je to delo rodilo že velike uspehe. Odkopali so že skoraj ves nekdanji rimski zid, ki so ga zgradili pred davnimi tisočletji Cezarjevi legionarji po bitki pri Leridi, ko so na tem kraju ustanovili rimsko naselbino Ampurijo. Zid je, pravijo, tako dobro ohranjen, da bodo učenjaki, ki se bavijo s tovrstnimi starinami, lahko zelo izpopolnili svoje znanje o tem, kako so starodavni Rimljani gradili zidove in utrbe.

Spet petorčki

Francoski časopis »Petit Parisien« piše, da je žena nekega delavca iz elovitega Calaisa, Michelle Dubois, dobila petorčke. Štirje od njih so bili fantki in so ostali vsi pri življenju ter se s srečno materjo kar dobro počutijo. Hčerka pa je bila bolj slabotna in je kmalu potem, ko je prišla na svet, umrla.

Oddelki italijanske afriške pehote pri svojem prodiranju po puščavi.

Zaščita kordiljerskih kondorjev

V zadnjih letih so se številni ameriški turisti in lovci z vso verno spravili na pobijanje slovitih kondorjev, »svobode kordiljerske smelih sinov« — kakor jih imenuje naš Zupančič — jastrebov. Peruanska vlada pa je zdaj temu nesmiselnemu iztrebljanju kondorjev sklenila narediti konec. Izdala je ukaz, po katerem je vsem tujcem, ki prihajajo v peruanske Kordiljere, najstrožje prepovedano streljati kondorje. Začeli so se v Peruju tudi bati, da ne bi tujci teh velikih ptic, čeprav so hude roparice, čisto iztrebili. Poleg tega pa veljajo kondorji pri Peruancih za svete ptice.

Letos so na Laponskem na raznih krajih našli poldrug kilograma zlata. Prodali so ga Finski.

Po vsej Finski je zavladala huda zima. Sneg na debelo pada. Na severnem Finskem ga je že 15 cm.

Radio

Program radio Ljubljana

Sobota, 9. nov.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Vesele plošče izberimo — pa jih v venček živ spojimo! — 12.20 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Vesele plošče izberimo — pa jih v venček živ spojimo! — 14 Poročila — 17 Otroška ura: Pavliha, zvesti služabnik, lutkovna igra (prenos iz vel. studija) — 17.30 Pri lutkah in škratih (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij. ork. — 18.40 Kakšno bo vreme (Janko Sacherl) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura — 19.40 Koračnica (plošče) — 20 Zunanjepolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Glasbeno-pisani večer — 22 Napovedi in poročila — 22.15 Za dober konec tedna (Radij. orkester).

Italijansko vojno taborišče afriških domačinov v Sudanu.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 9

Ne da bi ga pogledala, ga je ogovorila:
»Pa se nisi dolgo zamudil pri svojih obiskih.«
»Nekaterim bolnikom je boljše, eden se mi je pa preselil. Kje pa je Gerald?«
»Za kazen je v svoji sobi.«
»Kaznovala si ga? Kaj pa je naredil?«
»Ni važno, kaj malček govoril. Če pa že hočeš vedeti, mi je dejal, da bo umrl...«
»Vsi bomo umrli,« se je nasmejal zdravnik.
»A kaj bo potem?« je vprašala žena.
Mož se je šalil naprej:
»Zdaj-le ti res ne vem povedati. Vprašaj svojega spoštovanega brata nadpastorja. No, pa zaradi teh besed ni bilo treba fantiča kaznovati. Vidim, draga, da si nekam preveč nervozna. Ko pojdem prihodnjič v Sandmouth, pojdi z mano, da se malo oddahnem.«
»Žal, ne morem. Vedno sem zaposlena. Razen tega pa ne čakam rada, ko ti hodiš okoli bolnikov, in pa konec koncev, tega tvojega Sandmoutha sploh ne maram.«
»No, dobro, dobro, se bova že pogodila. A zdi se mi, da je nekdo prišel v ordinacijo.«
Zdravnik je odšel v ordinacijsko sobo, kjer ga je res čakala stara ženska s prevezo na glavi.
»O, gospa Hartova! Kako napreduje naša ranica? Dobro? Sedite, gospa Hartova.«
Odvedel je staro ženo do stola in ji počasi začel jemati ovoj z glave. Med tem je klepetal z njo. Prav za prav je govoril samo on, ženica pa je poslušala in sem pa tja kaj pristavila.

»Ali ste že bili v Sandmouthu? Niste bili? Tam je lepo kopališče in veliko veselega. Odpeljal vas bom kdaj s seboj, če hočete.«

»Hm... hm...«

»Že spet ste pili, gospa Hartova,« se je razjezil dr. Newcome, ko je videl, da se ženska kolea.

»Sem, sem, saj to mi še edino ostane,« je zajecjajala ženica in bruhnila v jok.

Doktor jo je spremil do vrat in jo polagoma potolažil. S to nenavadno bolnico ni imel sreče. Skoraj vsak dan se ga je nalezla in ni hotela razumeti, da si s tem samo škodi. Toda dr. Newcome jo je vseeno imel rad.

Naslednje dni se v življenju dr. Newcomeja ni zgodilo nič posebnega. Vse je teklo kakor po navadi: bolniki, seje njegove žene, majhni domači prepiri in nesporazumljenja zaradi Geralda — in tako so tekli dnevi.

Tako je prišel petek, ko je »mali doktor« spet moral iti v Sandmouth, kjer je imel precej bolnikov. Sandmouth je bil nenavadno mestece. Tam je bila velika naselbina raznih umetnikov, igralcev in podjetnikov, ki so imeli veseljša, kadar so prihajali izletniki od drugod, da so se čez nedeljo oddahnili in povsili.

Dr. Newcome je nagovarjal ženo, da bi šla še ona z njim in da bi ji to bilo v majhen oddih. Jessica pa ni hotela, ker je spet imela nekeke važne seje. Sedel je torej na vlak in se odpeljal sam.

V Sandmouthu je obiskal redne bolnike, potem pa brezskrbno hodil po naselju umetnikov in igralcev. Tu je bilo posebno živo. Vseposvoda je mrgolelo ljudi, ki so pripravljali majhna gledališča in druga veseljša za ljudi, ki bodo prišli v soboto.

Ko je hodil tako po ulici mimo nekega gledališča, je na drugi strani zapazil nenavadno tekanje in gnečo. Nekdo je s kolom razbil okno v sobi prvega nadstropja. Preplašene ženske so zagnale velik krik.

Dr. Newcome je stopil bližje in videl, da sta dva moška prinesla iz hiše nezvestno žensko ter jo položila na klop ob zidu. Na razbitem oknu je stal možič in vpil:

»Odpri! Je plin! Hotela se je zastrupiti!«

Takoj se je zbrala grmada radovednežev. Dr. Newcome se je prerinil skozi nje in prišel do klopi. Tam je osupel obstal. Spoznal je malo plesalko Leni... Ležala je na klopi pred njim nezvestna. Ona je bila tista, ki se je skušala zastrupiti!

Dr. Newcome je takoj stopil do nje, da bi ji kako pomagala. Nekdo iz gneče je vpil:

»Pokličite zdravnika.«

»Boljša bo, da obvestite policijo.«

Ko je dr. Newcome videl, da se bodo še sprli zaradi tega, jih je začel miriti:

»Pustite to meni. Zdravnik sem. Bom že jaz opravil.«

Potem se je takoj spravil na delo in začel dekle obujati z umetnim dihanjem. K sreči ni bilo prepozno. Plesalka se je polagoma začela prebujati in zavedati. Ko je odprla oči, je zagledala pred seboj dr. Newcomea. Nekaj časa je strmela, kakor da sanja, potem je okoli trdnih nstnic zasijal nasmeh.

Dr. Newcome ji je začel tolažne govoriti:

»Jaz sem, vaš zdravnik. Se spominjate? Saj se spominjate, le zberite se. Ali bi mogli hoditi? Poskušajte vstati. Če le morete, se umaknite od tod.«

Po daljšem poskušanju in prigovarjanju je dekle podprla, da je s težavo vstalo. Opiraje se obenj, je opotekavih korakov odšla z njim v hišo. Ko ni bilo več kaj gledati, so se radovedneži brž razšli.

Ko sta bila v hiši, jo je resno in strogo vprašal:

»Kaj pa počenjate, Leni?«

Oh tem preprostem vprašanju je dekle zalila rdečica. Bilo jo je sram. Če je ne bi bil doktor prijel, bi se bila zgrudila. Tako pa je naslonila drobno glavo na zdravnikovo ramo in bruhnila v jok.

Zdravnik jo je tolažil: